

بررسی موانع و چالش‌های مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان: رویکردی
مبتنی بر نظریه داده بنیاد

**Investigate the Barriers and Factors Influencing Inefficiency of Research
at Farhangian University: A Grounded Theory Approach**

دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۴/۲۵؛ دریافت نسخه نهایی: ۱۳۹۶/۸/۱۹؛ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۱۱/۲۰

G. Ramezani (MA), O. Mehni (MA) & N.
Azizi (Ph.D.)

Abstract: The purpose of the present study is to evaluate the barriers and factors influencing inefficiency of research at Farhangian University. Regarding the purpose of study and the necessity of consideration of different factors affecting the inefficiency of research at Farhangian University, the researcher used a theory-oriented qualitative method. Participants were selected from supervisors and vice chancellors of Farhangian Campuses, research experts of university, active students, faculty members and lecturers of the university using purposive sampling method. Since the strategies of research were qualitative and the grounded theory was used in this study, the data which gathered through in-depth interviews with participants were analyzed in three stages of free or open, axial, and selective coding. The results showed that the infrastructural, economic, educational, cultural, communicative, structure-administrative, managerial-administrative and individual-motivational difficulties and obstacles are challenges that will influence the inefficiency of research and the production of science at Farhangian University. On these basis, some strategies were identified as solutions for barriers and research problems at this university including modifying management structure, modifying the structure of admitting instructors and upgrading their academic levels, increasing financial resources, facilities and management, improving and paying attention to students' motivation issues, changing the attitude and modifying the nature of the university – modifying the management and research policies.

Key words: research, production of science, Farhangian University, grounded theory.

گل‌افروز رضائی^۱، امید مهنی^۲ و نعمت‌الله عزیزی^۳

چکیده: پژوهش حاضر با هدف شناسایی موانع و چالش‌های مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان و با استفاده از روش کیفی نظریه داده بنیاد انجام گرفته است. شرکت‌کنندگان این پژوهش، سرپرستان و معاونین پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان، کارشناسان پژوهش پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان، دانشجویان فعال در پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان، اعضای هیأت علمی و مدرسین این دانشگاه بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. از آنجا که استراتژی پژوهش، کیفی بوده و از نظریه داده بنیاد برای انجام آن بهره گرفته شد، داده‌های مورد نیاز با استفاده از مصاحبه‌های عمیق با مشارکت‌کنندگان جمع‌آوری و در قالب سه مرحله کدگذاری آزاد یا باز، محوری و انتخابی تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد که وجود مشکلات و موانع زیرساختی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی، ارتباطی، ساختاری-اداری، مدیریتی-اجرایی و فردی-انگیزشی از جمله چالش‌هایی هستند که بر ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان مؤثراند. بر این اساس اصلاح ساختار مدیریتی - اصلاح ساختار جذب اساتید و ارتقای سطح علمی آنان - افزایش منابع مالی، امکانات و تسهیلات پژوهشی - ارتقاء و توجه به مسائل انگیزشی دانشجویان - تغییر دید و اصلاح ماهیت وجودی دانشگاه - اصلاح مدیریت و سیاست‌گذاری‌های پژوهشی از جمله راهبردهایی برای رفع موانع و مشکلات پژوهشی حاکم بر دانشگاه فرهنگیان شناسایی شدند.

کلید واژه‌ها: پژوهش، تولید علم، دانشگاه فرهنگیان، نظریه داده بنیاد.

۱. نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی دانشگاه کردستان.

afsaneramezani955@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه خوارزمی.

۳. استاد گروه علوم تربیتی دانشگاه کردستان.

مقدمه

تحقق خواست سیاست‌گذاران و مدیران کلان کشور بدون توجه به توسعه پژوهش و زمینه‌های بهره‌وری پژوهشی در سیستم‌های توسعه علمی کشور و مؤسسات تولید علم و نوآوری‌های علمی به‌ویژه دانشگاه‌ها امری غیرممکن به نظر می‌رسد (فرجی ارمکی، آراسته و فراستخواه، ۱۳۹۱). پژوهش زیربنای توسعه پایدار و مهم‌ترین عامل پیشرفت بشر در هزاره سوم و رکن اساسی پیشرفت و ترقی جوامع می‌باشد (ستوده اصل و همکاران، ۱۳۹۴). در این راستا همه کشورهای به خصوص کشورهای در حال توسعه دریافته‌اند که برای رسیدن به رشد و توسعه واقعی و حل مشکلات اجتماعی، بهداشتی و اقتصادی و تدوین برنامه‌های آموزشی راهی جز سرمایه‌گذاری و استفاده از یافته‌های تحقیقاتی ندارند و بدون تحقیق و استفاده از نتایج آن، به توسعه پایدار به مفهوم واقعی دست نخواهند یافت. لذا توجه ویژه‌ای به سرمایه‌گذاری در این حیطه نموده‌اند (نقی‌زاده باقی، خان بابازاده قدیم و ثمری، ۱۳۹۴). در کشور ما نیز در اسناد بالا دستی نظیر چشم‌انداز و نقشه جامعه علمی کشور و هم‌چنین در گزارش‌های رسمی و دولتی و دانشگاهی تأکید زیادی بر میزان رشد علمی ایران بر مبنای ارزیابی و مقایسه‌های جهانی می‌شود که بیانگر اتخاذ تدابیری امیدبخش می‌باشد (عزیزی، ۱۳۹۲).

به هر حال امروزه کشورهای جهان تلاش می‌کنند حجم توسعه‌یافتگی خود را با شاخص‌های پژوهشی چون تعداد نیروی محقق، سهم بودجه پژوهشی، تعداد مقالات چاپ شده در مجلات علمی و نظایر آن نشان دهند. وضعیتی که به‌رغم رشد نسبی فعالیت‌های پژوهشی در کشورمان در سال‌های اخیر، هنوز در مقایسه با جایگاه دیگر کشورهای هم‌تراز از مطلوبیتی چندان برخوردار نیست. انجام مطالعاتی در خصوص شناسایی علل آسیب‌ها، نارسایی‌ها و ناکارآمدی ابعاد آموزشی و پژوهشی در مراکز دانشگاهی کشور و هم‌چنین ارائه راهبردها، الگوها و مدل‌های مناسب و اثربخش برای تقویت و بهبود شاخص‌های عملکردی در این حوزه مهم علمی از اهمیت قابل توجهی برخوردار است.

جمهوری اسلامی ایران از سال ۲۰۱۱ تاکنون رتبه نخست تولید علم در بین تمام کشورهای اسلامی را دارا است. همین وضعیت در خصوص رتبه تولید علم کشور در بین کشورهای منطقه صادق است. در سال ۲۰۰۵ ایران رتبه سوم تولید علم کشورهای منطقه را داشت. در سال ۲۰۰۸ کشور حائز رتبه دوم تولید علم در بین کشورهای منطقه شد و از سال ۲۰۱۱ با پیشی گرفتن از ترکیه در سکوی نخست تولید علم کشورهای منطقه قرار گرفت (گزنی، ۱۳۹۳). اما علی‌رغم رشد پنجاه درصدی ایران در تولیدات علمی در سال‌های اخیر، هنوز با وضعیت مطلوب فاصله زیادی داریم. حداقل سهم مورد انتظار ایران در پژوهش و تولید علم یک درصد است و این در حالی

است که در حال حاضر، سهم ایران فقط ۲۲٪ می‌باشد که نیازمند توجه بیشتر به امر پژوهش در کنار آموزش می‌باشد (سیحانی‌نژاد و افشار، ۱۳۸۷).

در عصر حاضر، دانشگاه‌ها به محرک‌های اصلی توسعه تبدیل شده‌اند (سیریایی و موسیو، ۲۰۱۴). در راستای توسعه تولید علم نیز دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به لحاظ در اختیار داشتن منابع و نیروهای متخصص و امکانات تحقیقاتی و بر عهده داشتن رسالت مهم تولید علم، بیش از همه در مقابل شکاف موجود پاسخگو هستند (کریمیان و همکاران، ۱۳۹۰)؛ و همین موضوع از شاخص‌های مهمی است که باعث متمایز شدن دانشگاه‌ها از سایر مراکز آموزشی می‌گردد (سالم صافی و صباغیان و صالح صادق پور، ۱۳۸۹). این امر بدین دلیل است که نگارش مقالات و تولید علم، قلب تپنده دانشگاه‌های کشورهای پیشرفته محسوب می‌شود (حسرتی، ۱۳۸۴).

امروزه ارزیابی عملکرد تولید علم دانشگاه‌ها در بسیاری از کشورها شایع شده است (آبرامو، دی انجلو و گرلی، ۲۰۱۵). در میان دانشگاه‌های کشور ما، دانشگاه فرهنگیان یکی از نهادهای مهم و تأثیرگذار بر کمیت و کیفیت نیروی انسانی کشور می‌باشد. این امر به دلیل سر و کار داشتن فارغ‌التحصیلان این دانشگاه با دانش‌آموزان و سازمان مهم آموزش و پرورش کشور است. دانشگاه فرهنگیان نهاد نوپایی در آموزش عالی ایران است که نزدیک به یکصد سال به سنت تربیت معلم در کشور تکیه زده و دارای ریشه‌ای عمیق است، مأموریت این دانشگاه بهسازی و نوسازی این سنت مؤثر و مولد در تربیت معلم کشور می‌باشد تا به استمرار حیات آن بینجامد (مهرمحمدی، ۱۳۹۱). در اساسنامه دانشگاه فرهنگیان وظایف و اختیارات این دانشگاه در بندهای: تربیت معلمان، تربیت مدیران آموزشی، نظریه‌پردازی، توانمندسازی فرهنگیان، برگزاری کارگاه و همایش، همکاری با مراکز آموزشی و پژوهشی مرتبط، مطالعات پژوهشی، تولید دانش، نشر و تألیفات و استفاده از مدارس تجربی بیان شده است (اساسنامه دانشگاه فرهنگیان، ۱۳۹۰).

با نگاهی به اساسنامه، اهداف، وظایف و اختیارات دانشگاه فرهنگیان مشاهده می‌شود سیاست تولید علم یکی از نکات قابل تأمل در اهداف دانشگاه فرهنگیان کشور می‌باشد و هم‌چنین از طرف دیگر مطابق سیاست‌های آرمانی طراحی شده در سند چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴ و راهبردهای رهبر معظم انقلاب اسلامی، اقتصاد و آینده جامعه ایران باید بر محور دانایی و دانش تنظیم و مبتنی شود. در حقیقت از نگاه مدیریت ارشد کشور علم‌محوری و دانایی ملاک ستاره راهنمای حرکت دانشگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی به شمار می‌آید. چرا که اکنون همه کشورهای دنیا حجم توسعه‌یافتگی خود را با شاخص‌های پژوهشی چون تعداد نیروی محقق، سهم بودجه پژوهشی،

تعداد مقالات چاپ شده در مجلات علمی و نظایر آن نشان می‌دهند. اما اگرچه در سال‌های اخیر فعالیت‌های پژوهشی کشورمان از رشد نسبی برخوردار بوده، اما مقایسه تطبیقی شاخص‌های پژوهشی در مقیاس جهانی نشان می‌دهد میزان این شاخص‌ها هنوز از مطلوبیت کافی برخوردار نیست (کریمیان و همکاران، ۱۳۹۰). در این زمینه یافته‌های پژوهش ابراهیمی و حیاتی زهیر (۱۳۸۷) در بخش رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، بیان‌کننده آن است که رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر مبنای شاخص‌های کمی و کیفی نتایج متفاوتی دارد و دانشگاه‌های شیراز، صنعتی اصفهان و تبریز تنها دانشگاه‌هایی هستند که در فهرست دانشگاه‌های برتر حضور دارند. هم‌چنین در خصوص عملکرد پژوهشی دانشگاه فرهنگیان نیز نتایج رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی ایران در سال ۱۳۹۲ توسط پایگاه استنادی علوم جهان اسلام^۱ نشان‌دهنده عدم حضور دانشگاه فرهنگیان در فهرست دانشگاه‌های پژوهنده کشور می‌باشد (پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، ۱۳۹۲).

هرچند در تبیین علل و عوامل مؤثر بر ضعف تولید علمی در دانشگاه فرهنگیان بایستی به این نکته توجه داشت که تولید علم در خلأ صورت نمی‌گیرد بلکه در تعامل با سیستم‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و صنعتی جامعه انجام می‌شود (نوروزی، ابوالقاسمی و قهرمانی، ۱۳۹۱). در این راستا پژوهش‌های انجام شده به ویژه در دهه اخیر، نشان‌دهنده این واقعیت است که همیشه موانعی بزرگ در راه انجام پژوهش وجود داشته و عوامل متعددی در ناشناخته ماندن و کم بها دادن به تولید علم در آموزش عالی دخالت دارند (تصدیقی و تصدیقی، ۱۳۸۷) که با توجه به اهمیت مقوله تحقیقات دانشگاهی در جامعه، صاحب‌نظران، این مهم را از دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار داده‌اند (کریمیان و همکاران، ۱۳۹۰). به هر حال عوامل تعیین‌کننده مؤثر بر عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی متعدددند. با این حال لحاظ کردن عوامل فردی (سن، تحصیلات، و غیره)، عوامل سازمانی (ویژگی‌های سازمان) و عوامل محیطی (سیاست، حمایت مالی، زیرساخت‌ها، و غیره) از جمله عواملی هستند که نقش آن‌ها در عملکرد پژوهشی مورد عنایت قرار گرفته است (ایزند و اشمیت^۲، ۲۰۱۴).

با توجه به نقش و تأثیرات پژوهش در توسعه و هم‌چنین جایگاه مهم دانشگاه فرهنگیان در کشور بایستی یادآور شد که عدم توجه به جایگاه پژوهش در دانشگاه فرهنگیان، مانوس نکردن دانشجویان و اعضای هیأت علمی این دانشگاه با پژوهش، پرورش استعدادها و خلاق آن‌ها را ناکام و مشارکت در توسعه کشور را ناممکن خواهد گذاشت و این دانشگاه مهم به دبیرستانی بزرگ مبدل خواهد شد. انجام این پژوهش از این نظر دارای اهمیت و ضرورت است که سیاست

1. ISC

2. Eisend & Schmidt

گذاری و مدیریت کلان پژوهشی دانشگاه فرهنگیان زمانی می‌تواند در نیل به اهداف راهبردی افزایش تولید علم دانشگاه امیدوار باشد که بازنگری و اصلاح مبانی مدیریت و سیاست‌گذاری کلان حوزه پژوهش در دانشگاه و هم‌چنین تدوین برنامه راهبردی که در آن به شأن و جایگاه تولید علم توجه مناسبی شده باشد، در دستور کار خود قرار داده و در نیل به اهداف آن اهتمام ورزد. در این زمینه جای خالی "شناسایی موانع و چالش‌های مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان" به‌عنوان پژوهشی آگاهی دهنده به شدت احساس می‌گردد. لذا با توجه به آنچه که بیان گردید مشخص است که دانشگاه فرهنگیان در راستای انجام رسالت و وظایف خود در عرصه فعالیت‌های پژوهشی با مشکلاتی دست به گریبان است که تداوم آن‌ها، کاهش منزلت علمی و پژوهشی این نهاد مهم را در پی خواهد داشت. اما با توجه به متفاوت بودن امکانات و سیاست‌های حمایتی پژوهشی دانشگاه فرهنگیان و نیز با توجه به اهمیت مقوله پژوهش در این دانشگاه، پژوهش حاضر با هدف شناسایی موانع و چالش‌های مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان انجام می‌گیرد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

اگاپوم، وانتیپا و آنتونی^۱ (۲۰۱۲) در پژوهشی به بررسی ادراکات قبل از خدمت معلمان در زمینه مشکلات در انجام طرح‌های پژوهشی کلاس درس پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که برای بسیاری از معلمان، اصول پژوهش در کلاس درس قابل درک است. معلمان در انجام پژوهش در کلاس درس با عواملی هم‌چون: محدودیت زمان و انتخاب موضوع پژوهش مناسب، نوآوری برای حل مسأله مواجه می‌شوند. نتایج پژوهش جان^۲ (۲۰۱۲) با عنوان "شناسایی مشکلات معلمان در هنگام انجام اقدام پژوهی و یافتن راه‌حل‌های ممکن" نشان داد معلمان در اقدام پژوهی با نا آگاهی نسبت به پژوهش، بی‌اعتمادی پژوهشگران دانشگاهی، فقدان زمان و منابع کتابخانه کافی برای انجام تحقیقات، عدم شناخت راهبردهای نظری و دانش روش‌شناسی پژوهش روبه‌رو می‌شوند. اکرم^۳ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود به بررسی عوامل مؤثر بر مشکلات پژوهشی تحقیقات فناوری آموزشی پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد سه عامل مبانی نظری، عوامل فردی و تبادل علمی، عوامل مؤثر در این زمینه هستند. علاوه بر این، حیطه مسأله پژوهشی، به‌عنوان عامل پر نفوذ محدودکننده مسأله مورد تایید قرار گرفت. رونالد^۴ (۲۰۱۳) در پژوهش خود به بررسی مشکلات طرح مسأله پژوهش پایان‌نامه‌ها پرداخت. وی بیان می‌کند که پای ثابت همه تحقیقات در همه موضوع‌ها، نیاز به بیان مسأله پژوهش براساس ادبیات علمی است. آنچه که

1. Ekgapoom, Vantipa & Anthony

2. Jun

3. Ekrem

4. Ronald

اغلب به منزله یک مشکل تحقیقاتی در وهله اول به وجود می‌آید، چگونگی بیان مسأله به شیوه ای منطقی است. باهیکیلی^۱ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود به بررسی عوامل مؤثر بر مشکلات پژوهشی آموزش تحقیق و پژوهش فناوری پرداخت. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که عوامل فردی و تبادل علمی مقوله مشترک در این سه موضوع بود.

صدیقی و صدیقی (۱۳۸۵) پژوهشی با هدف پژوهش در نظام آموزش عالی، چالش‌ها و راهکارها انجام دادند. نتایج پژوهش نشان داد که عوامل متعددی در زمینه ضعف پژوهش در نظام آموزش عالی دخالت دارد که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: فقدان فرهنگ پژوهش و تحقیق، فقدان انگیزه‌های مادی و معنوی، عدم ارتباط بین محققان، تمرکزگرایی تحقیقات در سازمان‌های دولتی، موانع اداری و مالی (بوروکراسی)، موظف نبودن استادان به امر پژوهش، عدم کاربست تحقیقات. دارابی و همکاران (۱۳۸۸) پژوهشی با هدف بررسی شدت مشکلات پژوهشی قبل و بعد از مداخلات اداری و مدیریتی از دیدگاه اعضای هیأت علمی و محققین دانشگاه علوم پزشکی قم انجام دادند. براساس این مطالعه؛ میانگین شدت مشکلات پژوهشی در حیطه‌های تهیه و تدوین طرح پژوهشی، اجرای طرح تحقیقاتی، اداری-مدیریتی و مشکلات فردی قبل و بعد از مداخله اختلاف معنی‌داری داشتند. در حیطه‌ی تهیه و تدوین طرح پژوهشی؛ عدم وجود بانک اطلاعاتی مفید در دانشگاه، در زمینه‌ی اجرای طرح تحقیقاتی؛ کمبود اعتبارات، در حیطه‌ی اداری-مدیریتی؛ عدم آگاهی مسئولین حسابداری از روند اجرای فعالیت‌های مرتبط، در حیطه‌ی مشکلات فردی؛ عدم وجود انگیزه کافی و پایدار برای تحقیق، از بیشترین شدت برخوردار بودند که پس از مداخله از شدت آن‌ها به‌طور معنی‌داری کاسته شد. کرامتی (۱۳۸۸) نیز در پژوهش خود با عنوان "بررسی رابطه بین رضایت اعضای هیأت علمی از سیستم پژوهشی دانشگاه با انگیزه پژوهشی آنان" دریافت که بین رضایت اعضای هیأت علمی از سیستم پژوهش دانشگاهی و نگرش آنان به پژوهش (انگیزه کیفی) و همچنین فعالیت‌های پژوهشی انجام شده توسط اعضای هیأت علمی (انگیزه کمی) رابطه معنی‌داری وجود دارد.

حاجی‌صلاحي، سلطانی و شریفی راد (۱۳۹۳) در پژوهش به بررسی موانع انجام پژوهش از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که مهم‌ترین موانع پژوهش عبارت بودند از؛ کمبود وقت و مشغله کاری زیاد، مقررات دست و پاگیر اداری، عدم استفاده بهینه از نتایج پژوهش و روند طولانی تصویب طرح‌های تحقیقاتی. ستوده، قربانی و رشیدی پور (۱۳۹۴) پژوهشی با هدف بررسی مشکلات پژوهشی و موانع تولید علم از نظر اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی سمنان انجام دادند. نتایج پژوهش نشان داد نظرات

دانشجویان در چهار حیطه تفاوت معنی‌دار داشت به طوری که حیطه فردی را مانع‌تر می‌دانستند. در حیطه عوامل فردی مانع‌ترین مسأله مؤثر بر فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان «عدم آگاهی از موضوعات قابل تحقیق»، در حیطه عوامل انگیزشی، مهم‌ترین موانع «عدم ترغیب و تشویق دانشجویان به انجام تحقیق در دانشگاه» و «تأکید بر آموزش محوری در دانشگاه»، در حیطه نحوه ارائه خدمات پژوهشی، مهم‌ترین موانع، «کمبود نشریات علمی و پژوهشی و منابع مرجع تخصصی رشته تحصیلی در دانشگاه» و «عدم برگزاری کارگاه‌های مناسب روش تحقیق برای دانشجویان» و در حیطه اداری و ساختاری مهم‌ترین مانع، «طولانی بودن فرایند فعالیت‌های اجرایی پژوهش‌های دانشجویی» می‌باشد. نوروزی، ابوالقاسمی و قهرمانی (۱۳۹۴) در پژوهش خود به بررسی موانع تولید علم از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که از دیدگاه اعضای هیأت علمی؛ موانع فرهنگی-اجتماعی، موانع ارتباطی، موانع آموزشی و موانع فردی در حد بالا بر تولید علم تأثیرگذار و به ترتیب از درجه اهمیت بیش‌تری نسبت به یکدیگر برخوردار هستند. که در این بین عواملی نظیر شعارزدگی در جذب و نگهداری نخبگان؛ فقدان ارتباط منسجم و سازمان یافته بین دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی؛ آموزش مبتنی بر انتقال دانش به جای ترویج خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی؛ غلبه دید کمیت‌گرای و عدم توجه کافی به کیفیت فعالیت‌های پژوهشی نزد محققان به ترتیب در صدر گویه‌های مربوط به موانع مذکور قرار گرفتند.

با مروری بر یافته‌های پژوهش‌های انجام شده می‌توان عوامل مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش را در دو حیطه عوامل فردی و عوامل سازمانی جای داد. از جمله عوامل فردی که در پیشینه پژوهش مشاهده می‌شود می‌توان از: ضعف دانش روش‌شناسی، انگیزه فردی، نبود دید خلاقانه و نوآورانه در افراد، ضعف دیدگاه پژوهشی، عدم ارتباط با محققین نام برد. هم‌چنین در زمینه عوامل سازمانی نیز می‌توان به: نداشتن اولویت پژوهش در برابر آموزش، کمبود منابع اطلاعات علمی، فقدان فرهنگ پژوهش، عدم کاربست نتایج پژوهش‌های انجام شده، قوانین ناکارآمد، عدم توجه به آموزش‌های مورد نیاز دانشجویان و اساتید اشاره داشت.

اهداف و سؤالات پژوهش

هدف کلی پژوهش حاضر "شناسایی موانع و چالش‌های مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان" می‌باشد؛ در این راستا سؤالات پژوهش شامل موارد زیر است:

- ۱) پارادیم پژوهشی حاکم در دانشگاه فرهنگیان معلول چه عواملی است؟
- ۲) بهره‌گیری از چه سیاست‌ها و استراتژی‌هایی می‌تواند در بهبود وضعیت تولید علم و عملکرد پژوهشی اساتید و مدرسین دانشگاه فرهنگیان مؤثر واقع شود؟

۳) بهبود و ارتقای وضعیت تولید علم و عملکرد پژوهشی اساتید چگونه در اصلاح کارکرد سازمانی دانشگاه تأثیر خواهد گذاشت؟

روش‌شناسی پژوهش

با توجه به هدف پژوهش و لزوم در نظر گرفتن عوامل مختلف تأثیرگذار بر فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه فرهنگیان، محقق از روش کیفی نظریه داده بنیاد استفاده کرد. جهت گردآوری داده‌های مورد نیاز از روش مصاحبه عمیق^۱ استفاده شد. در ابتدای مصاحبه توضیحات کلی در مورد تحقیق و هدف‌های آن به مصاحبه شونده ارائه و سپس مصاحبه آغاز شد. از مصاحبه‌شوندگان درباره دیدگاه‌شان درباره فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه فرهنگیان و تحلیل ایشان از علل و عوامل اثرگذار بر انجام فعالیت پژوهشی در دانشگاه فرهنگیان سؤال شد. مدت زمان هر مصاحبه بین ۳۰ تا ۴۵ دقیقه بود و در بعضی موارد با کسب اجازه مشارکت‌کنندگان محتوای مصاحبه ضبط شد. در حین مصاحبه نیز تلاش گردید حالات و سکنت‌ها (بعد احساسی فرایند) و هم‌چنین نکاتی که در روند انجام مصاحبه مطرح می‌شود یادداشت شود، تا گاه با مرور چندباره گفتگوها، تحلیل و بررسی دقیق‌تری نسبت به دیدگاه‌های طرح شده مصاحبه‌شوندگان انجام شود.

مشارکت‌کنندگان این پژوهش را کارشناسان پژوهش، پژوهش‌گران فعال (شامل دانشجویان و اساتید مدعو) و اعضای هیأت علمی پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان استان‌های فارس، کردستان و کرمان به تعداد ۱۲۶ نفر تشکیل می‌داد. این افراد به واسطه موقعیت خود، با مسأله پژوهش حاضر و نسبت به موانع و چالش‌های مؤثر بر فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه فرهنگیان ارتباط نزدیکی داشتند. نظر به ضرورت بهره‌گیری از دیدگاه‌های طیف گسترده‌ای از افراد شاخص در این حوزه در انتخاب مشارکت‌کنندگان، پژوهشگر با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و استفاده از معیار اشباع نظری تعداد ۲۳ نفر را برای مصاحبه انتخاب کرد. جهت بررسی روایی مصاحبه‌های صورت گرفته از دو روش بررسی همکار و تطبیق اعضا استفاده شد. بدین ترتیب در طی این دو فرایند تعداد ۳ نفر از سرپرستان پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان و ۳ نفر از مشارکت‌کنندگان گزارش نهایی تحلیل و مقوله‌های به دست آمده را بازبینی کرده و پیشنهادهای در زمینه مقوله‌های استخراج شده ارائه نمودند که با در نظر گرفتن نظرات ایشان، اصلاحات موردنظر در پارادایم کدگذاری محوری اعمال گردید.

یافته‌های پژوهش

برای تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها از روش تحلیل داده بنیاد (کدگذاری آزاد یا باز^۱، کدگذاری محوری^۲ و کدگذاری انتخابی^۳) استفاده شد. در کدگذاری باز متن هر مصاحبه چند بار خوانده شد و جمله‌های اصلی آن استخراج و به صورت کدهایی ثبت شدند؛ سپس کدهایی که به لحاظ مفهومی با یکدیگر مشابه بود، به صورت مقوله‌ها یا دسته‌هایی در آمدند. در کدگذاری محوری، کدها و دسته‌های اولیه‌ای که در کدگذاری باز ایجاد شدند، با یکدیگر مقایسه و ضمن ادغام موارد مشابه، دسته‌هایی که به یکدیگر مربوط شدند، حول محور مشترکی قرار گرفتند (این مرحله بر شرایطی متمرکز بود که به پدیده‌ی مورد نظر منجر شد)؛ آنگاه کدگذاری انتخابی مشخص گردید. در این مرحله ضمن تمرکز بر فرآیندی که در داده‌ها نهفته بود، توجه به این امر معطوف شد که کدام مقوله یا متغیر بیش از همه در داده‌ها تکرار شده و قادر است سایر متغیرها را به یکدیگر ارتباط دهد و از این طریق کدگذاری انتخابی به صورت متغیر اصلی^۴ مشخص شد. در ادامه به تشریح هر یک از مراحل به تفکیک پرداخته می‌شود:

کدگذاری باز

در مرحله‌ی کدگذاری باز، اقدام به شمارش کدها، مفاهیم و مقوله‌ها شد. کد، واحد خرد تحلیل است که بر پایه‌ی آن مفهوم‌سازی داده‌ها شکل می‌گیرد. وظیفه‌ی مفاهیم در نظریه‌ی داده بنیاد، ارائه‌ی جزئیات بیشتری در مورد هر مقوله است. مفاهیم مشترک، تشکیل یک مقوله می‌دهند. مقوله‌ها در مقایسه با مفاهیم، انتزاعی‌تر بوده و شالوده ساختن تئوری هستند (فرهی بوزنجانی، محمدی و حصیرچی، ۱۳۹۰). در این پژوهش، در مرحله‌ی کدگذاری باز با تحلیل و کدگذاری مصاحبه‌های انجام شده، تعداد کدهای بدست آمده ۲۶۰ کد باز بود. با انجام کدگذاری مصاحبه‌های انجام گرفته، گام دوم در مرحله کدگذاری باز تشکیل مفاهیم از کدهای مصاحبه است. بعد از تشکیل مفاهیم، در گام سوم مرحله کدگذاری باز مقولات از مفاهیم شکل می‌گیرند. در جدول شماره ۱ تعدادی از مفاهیم و مقولات شکل گرفته از آن‌ها مشخص شده است.

1. Open Coding
3. Selective Coding

2. Axial Coding
4. Core Variable

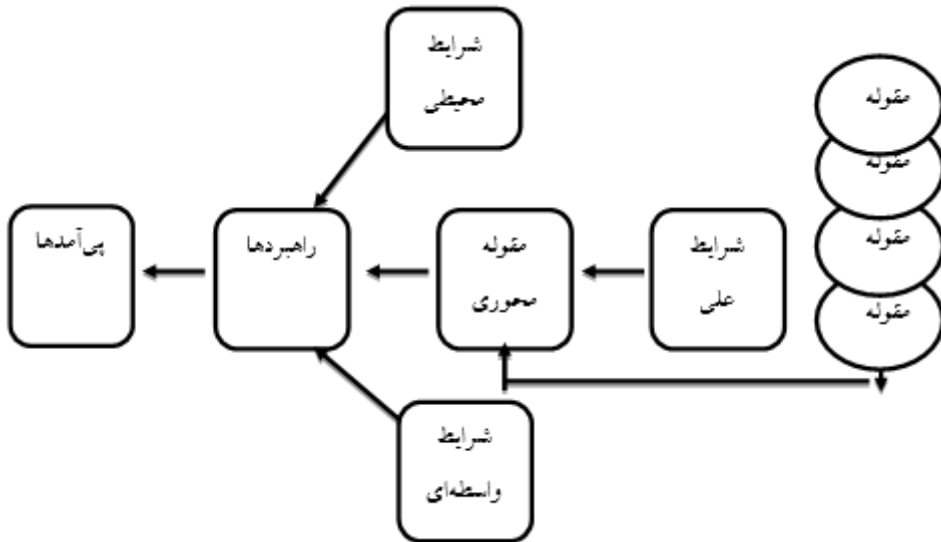
جدول ۱. نمونه‌ای از فرایند شکل‌دهی مفاهیم و مقولات

مقولات	مفاهیم
مشکلات زیرساختی	عدم امکانات کافی فیزیکی (عدم وجود تجهیزات و امکانات آزمایشگاهی مناسب، غنی نبودن کتابخانه‌ها، عدم وجود محیط برای انجام پژوهش) عدم زیرساخت‌های لازم برای تبدیل شدن به دانشگاه منشعب بودن دانشگاه شناخته نشدن ماهیت دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان یک دانشگاه رسمی وابستگی دانشگاه به سازمان آموزش و پرورش حاکم نبودن جو و فضای دانشگاهی نامشخص بودن راهبرد پژوهش در پردیس‌ها
مشکلات اقتصادی	فقدان پژوهانه مناسب اختصاص پژوهانه و گرند پژوهشی فقط به مدرسین و اعضای هیأت علمی رسمی و نادیده گرفتن اساتید مأمور تبعیض بین دانشگاه فرهنگیان با سایر دانشگاه‌ها از لحاظ تأمین بودجه‌های مالی اختصاص بودجه ناکافی پردیس‌ها برای کارهای علمی و تحقیقاتی
موانع ارتباطی	محدود بودن منابع علمی ضعف در استفاده از سیستم الکترونیکی و اینترنت توسط دانشجویان و اساتید عدم اطلاع‌رسانی به موقع و کافی راجع به طرح‌های پژوهشی عدم کفایت مجلات پژوهشی تخصصی برای نشر مجلات نبود امکانات اینترنتی مناسب عدم عضویت در مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی علمی عدم اطلاع اساتید از نحوه استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی علمی عدم اطلاع‌رسانی مناسب به دانشجویان در زمینه نحوه پذیرش مقالات در مجلات و همایش‌های علمی

کدگذاری محوری

در این مرحله می‌بایست مقوله‌ها از کدهای باز استخراج شود و کدهای محوری را تشکیل دهد، در این پژوهش تعداد ۱۶ کد محوری یا گزاره‌ی مقوله به دست آمد. در واقع در این مرحله، نظریه‌پرداز داده بنیاد، یک مقوله مرحله کدگذاری باز را انتخاب کرده و آن را در مرکز فرآیندی

که در حال بررسی آن است (به‌عنوان پدیده مرکزی) قرار می‌دهد و سپس، دیگر مقوله‌ها را به آن ربط می‌دهد. مقوله‌های دیگر عبارت‌اند از شرایط علی، شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها. این مرحله مشتمل به ترسیم یک نمودار است که الگوی کدگذاری نامیده می‌شود. الگوی کدگذاری، روابط فی مابین شرایط علی، راهبردها، شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر و پیامدها را نمایان می‌کند (رسول، ۲۰۰۵، به نقل از دانایی‌فرد و امامی، ۱۳۸۶). نمودار شماره ۱ این فرآیند را بهتر توضیح می‌دهد:

نمودار ۱. الگوی پارادایم در کدگذاری محوری (استراس و کوربین، ۱۹۹۰، ترجمه محمدی، ۱۳۹۰: ۱۰۰)

با توجه به آنچه که به آن اشاره شد، ابعاد شش‌گانه الگوی پارادایمی تحقیق به این شرح می‌باشد: (۱) **شرایط علی**: این مقوله‌ها که حاصل شرایط علی یا شرایط مقدم است، به حوادث، وقایع و اتفاق‌هایی که به وقوع یا رشد و گسترش پدیده‌ای می‌انجامد، اطلاق می‌گردد (استراس و کوربین، ۱۹۹۰، ترجمه محمدی، ۱۳۹۰: ۹۷). در تحلیل‌های انجام شده در تحقیق حاضر، چهار مقوله موانع زیرساختی، موانع اقتصادی، موانع ارتباطی و موانع آموزشی به‌عنوان مقوله‌های علی شناخته شدند.

از این میان؛ نامشخص بودن راهبرد پژوهش در پردیس‌ها؛ عدم امکانات کافی فیزیکی (عدم وجود تجهیزات و امکانات آزمایشگاهی مناسب، غنی نبودن کتابخانه‌ها، عدم وجود محیط برای انجام پژوهش)؛ عدم زیرساخت‌های لازم برای تبدیل شدن به دانشگاه؛ منسحب بودن دانشگاه؛ شناخته نشدن ماهیت دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان یک دانشگاه رسمی؛ وابستگی دانشگاه به

سازمان آموزش و پرورش و حاکم نبودن جو و فضای دانشگاهی در دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان **موانع زیرساختی** تشخیص داده شدند. هم‌چنین فقدان پژوهانه؛ اختصاص پژوهانه و گرت پژوهشی فقط به مدرسین و اعضای هیأت علمی رسمی و نادیده گرفتن اساتید مأمور؛ تبعیض بین دانشگاه فرهنگیان با سایر دانشگاه‌ها از لحاظ تأمین بودجه‌های مالی و اختصاص بودجه ناکافی پردیس‌ها برای کارهای علمی و تحقیقاتی نیز از جمله **موانع اقتصادی** بودند. همین‌طور؛ محدود بودن منابع علمی؛ ضعف در استفاده از سیستم الکترونیکی و اینترنت توسط دانشجویان و اساتید؛ عدم اطلاع‌رسانی به موقع و کافی راجع به طرح‌های پژوهشی؛ عدم کفایت مجلات پژوهشی تخصصی برای نشر مجلات؛ نبود امکانات اینترنتی مناسب؛ عدم عضویت در مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی علمی؛ عدم اطلاع اساتید از نحوه استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی علمی؛ عدم اطلاع‌رسانی مناسب به دانشجویان در زمینه نحوه پذیرش مقالات در مجلات و همایش‌های علمی از موارد **موانع و مشکلات ارتباطی** شناخته شدند. عدم توجه کارآموزی دانشجو معلمان به پژوهش در کلاس درس؛ ارائه روش‌های تدریس سنتی و به روز نبودن اساتید؛ استفاده بیشتر از روش‌های تحقیق کمی و مقاومت در برابر تحقیقات کیفی و آمیخته؛ فقدان واحد روش تحقیق و آمار در برنامه‌های درسی دانشجویان علوم پایه (رشته ریاضی، شیمی، فیزیک و زیست)؛ فشردگی برنامه‌های کلاسی پردیس‌ها؛ تدریس دروس روش تحقیق و آمار توسط اساتید غیرمرتبط؛ ضعف روش‌شناختی پژوهش در بین اساتید؛ عدم توزان میان تحقیق و تدریس توسط اساتید؛ عدم اهمیت در اختصاص درس روش تحقیق در زمینه تدریس توسط اساتید مجرب نیز از جمله **مسائل و مشکلات آموزشی** بودند که مانع پژوهش و تولید علم در دانشگاه فرهنگیان شده است.

۲) مقوله‌ی محوری: این ایده حادثه یا اتفاق اصلی است که سلسله کنش‌ها/کنش‌های متقابل برای کنترل و اداره کردن آن‌ها معطوف می‌گردد و بدان مربوط می‌شوند (استراس و کوربین، ۱۹۹۰، ترجمه محمدی، ۱۳۹۰؛ ۱۰۱). با توجه به ویژگی‌های انتخاب مقوله محوری، ما در این پژوهش، "ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان" را به‌عنوان مقوله محوری پژوهش در نظر گرفتیم.

۳) شرایط محیطی: این مقوله‌ها که به مقوله‌های زمینه‌ای هم معروف هستند، نشانگر یک سلسله شرایط خاصی است که راهبرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند (استراس و کوربین، ترجمه محمدی، ۱۳۹۰؛ ۱۰۲). مشکلات ساختاری-اداری و مدیریتی-اجرایی به‌عنوان مقوله‌های محیطی/زمینه‌ای در نظر گرفته شده است؛ که موانعی هم‌چون: عدم انعطاف و انسجام در آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مربوط به پژوهش؛ ناهماهنگی و عدم تشکیلات منسجم سازمان مرکزی در

بخش پژوهش؛ عدم دانش زمینه‌ای اساتید؛ عدم برنامه مناسب جهت فعالیت پژوهشی؛ برجسته نبودن فعالیت‌های پژوهشی در آیین‌نامه‌های دانشگاه؛ ساختار مبهم و تعریف نشده رسالت پردیس‌های دانشگاه؛ فقدان یا فعال نبودن بخش فعالیت‌های پژوهشی مانند معاونت و شورای پژوهشی؛ شناخته نشدن اساتید به‌عنوان هیأت علمی؛ عدم استقلال و آزادی علمی دانشجویان به دلیل برنامه فشرده کلاسی و در چارچوب حرکت کردن آن‌ها؛ عدم عضو هیأت علمی ثابت یا تمام وقت و استفاده از اساتید مأمور؛ انتقال و استفاده از نیروهای بی‌انگیزه آموزش و پرورش به دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان **مشکلات ساختاری-اداری** و عواملی مانند؛ تعارض در مدیریت دانشگاه بین وزارت علوم و وزارت آموزش و پرورش؛ فقدان قدرت اجرایی ریاست دانشگاه؛ گسست بین اهل پژوهش و مؤسسات پژوهشی با دستگاه‌های اجرایی؛ تغییر مدیریت‌ها در هر دوره؛ عدم صلاحیت کادر اداری و مدیریت فعالیت پژوهشی از نظر تحصیلات و تخصص؛ ضعف ارتباط لازم بین دانشگاه با مراکز تحقیقاتی و اعمال رویکردهای غیرمرتبط با فعالیت پژوهشی در پردیس‌ها از جمله **عوامل مدیریتی-اجرایی** هستند که بر ناکارآمدی پژوهش و تولید علم در دانشگاه فرهنگیان مؤثر هستند.

۴) شرایط واسطه‌ای (مداخله‌ای): شرایط کلی و وسیعی هستند، که بر چگونگی کنش متقابل و راهبردهای پیشنهادی اثر می‌گذارند (استراس و کوربین، ۱۹۹۰، ترجمه محمدی، ۱۳۹۰؛ ۱۰۴). در این پژوهش دو مقوله: عوامل فردی-انگیزشی و عامل فرهنگی به‌عنوان مقوله‌های شرایط واسطه‌ای (مداخله‌ای) تشخیص داده شدند.

از جمله **عوامل فردی-انگیزشی** که مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش و تولید علم در دانشگاه فرهنگیان شناسایی شدند عبارت بودند از؛ عدم آگاهی و توانایی اساتید رسمی و دانشجویان به حوزه پژوهش؛ نبود انگیزه و روحیه تحقیقاتی در میان دانشجویان و اساتید؛ عدم وجود عوامل انگیزشی در ارتباط با فعالیت‌های پژوهشی؛ تفکیک جنسیتی؛ اطمینان خاطر دانشجویان از تأمین بودن شغل آنان در آینده؛ عدم منبع پاسخگویی قوی به سؤالات پژوهشی دانشجویان؛ عدم حمایت‌های مالی به موقع از اساتید فعال در امر پژوهش؛ عدم وابستگی سازمانی مدرسین پاره وقت و مأمور به دلیل اجرا نشدن قوانین و مقررات راجع به آن‌ها؛ عدم تمایل به ادامه تحصیل دانشجویان؛ عدم میل به پیشرفت فردی در بین دانشجویان و وجود موانع قانونی جهت ادامه تحصیل دانشجویان. از **عوامل فرهنگی** مؤثر: عدم اخلاق سازمانی پژوهش و نهادینه نشدن سازو کارهای فعالیت‌های پژوهشی؛ نگاه نکردن معلمان با دید پژوهشی به مشکلات آموزشی؛ عدم وجود باور و ترویج فرهنگ یادگیری مستمر در میان اعضای هیأت علمی؛ عدم تمرکز اساتید به مسایل پیش روی مدارس و آموزش و پرورش کشور؛ عدم توجه به چگونگی خدمت‌رسانی به

آموزش و پرورش و تمرکز مسئولین پردیس‌ها بر فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی در نظر گرفته شدند.

۵) راهبردها: راهبردهای مورد نظر در نظریه‌ی داده بنیاد، به ارایه راه‌حلهایی برای مواجهه با پدیده‌ی مورد مطالعه اشاره دارد. به عبارت دیگر هدف راهبردها اداره کردن، نحوه‌ی برخورد، به انجام رساندن و حساسیت نشان دادن نسبت به پدیده می‌باشد (استراس و کوربین، ۱۹۹۰، ترجمه محمدی، ۱۳۹۰: ۱۰۵). در این پژوهش شش راهبرد ارائه گردید که شامل؛ **اصلاح ساختار مدیریتی** (از جمله: منسجم شدن ساختار مدیریتی و تجمیع شدن دانشگاه؛ تعیین تکلیف شدن دانشگاه فرهنگیان از لحاظ مدیریتی (تحت نظارت وزارت علوم باشد یا وزارت آموزش و پرورش) و یا قرار گرفتن دانشگاه فرهنگیان تحت نظارت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) - **اصلاح ساختار جذب اساتید و ارتقا سطح علمی آنان** (جذب اساتید برتر با بنیه پژوهشی قوی از دانشگاه‌های دیگر یا از طریق فرآیند جذب؛ تربیت اساتید متخصص و پژوهشگر از طرف وزارت علوم و انتقال آنان به آموزش و پرورش؛ استفاده از نیروهای جوان با مدرک دکتری فارغ‌التحصیل از دانشگاه‌های دولتی؛ استخدام اعضای هیأت علمی تمام وقت یا ثابت؛ ارتقا سواد پژوهشی اعضای هیأت علمی و کارشناسان پژوهش با برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی و تأثیر مستقیم فعالیت‌های پژوهشی در ارتقاء، ترفیع و حق‌الزحمه اساتید) - **افزایش منابع مالی، امکانات و تسهیلات پژوهشی** (تقویت و غنی‌سازی کتابخانه‌ها؛ ایجاد سایت‌های اینترنتی قوی؛ تأسیس پژوهشکده و پژوهشگاه‌ها در دانشگاه فرهنگیان؛ افزایش بودجه‌های پژوهشی و پژوهانه‌ها و ایجاد انگیزش‌های مالی برای فعالان عرصه پژوهش و تقویت حمایت‌های مالی) - **توجه و ارتقاء مسائل انگیزشی دانشجویان** (ادغام و اختلاط جنسیتی دانشجویان؛ گذراندن تنها ۳۶ واحد تربیت دبیری در دانشگاه فرهنگیان و گذراندن دیگر واحدها در دانشگاه‌های دیگر؛ برقراری ارتباط بین فعالیت‌های پژوهشی و شغل آینده دانشجو معلمان؛ دعوت از اساتید برجسته علمی-پژوهشی برای رفع مشکلات پژوهشی دانشجویان و تغییر فضای فیزیکی دانشگاه) - **تغییر دید و اصلاح ماهیت وجودی دانشگاه** (عوض شدن نگاه‌ها به دانشگاه فرهنگیان و توجه به آن مانند سایر دانشگاه‌ها؛ ارتباط و تعامل دانشگاه فرهنگیان با سایر دانشگاه‌ها؛ مشخص شدن دورنمای دانشگاه فرهنگیان و نگاه مطمئن به آینده آن؛ دادن استقلال و آزادی علمی و هویت بخشیدن به دانشگاه فرهنگیان و تشکیل هیأت امنای مستقل در دانشگاه فرهنگیان با اختیارات لازم) - **اصلاح مدیریت و سیاست‌گذاری‌های پژوهشی** (سیاست‌گذاری بر مبنای تمرکز تحقیق بر حوزه‌های تخصصی تربیت معلم؛ تشکیل شوراها و کمیته‌های تخصصی پژوهشی؛ ایجاد ملاک‌هایی برای ارزیابی پژوهش‌ها؛ حمایت بیشتر سازمان مرکزی برای انتشار

مجلات؛ تعریف برنامه‌های پژوهشی در ساختار سازمان؛ گسترش دوره‌های تحصیلات تکمیلی در مقطع ارشد و دکتری؛ بازنگری جدی آیین‌نامه‌ها و تدوین آیین‌نامه‌های مدرن از طرف وزارت علوم؛ تغییر انتظارات دانشگاه از اساتید و ملزم کردن آن‌ها به پژوهش؛ تغییر روحیه پژوهشی و نهادینه کردن فرهنگ پژوهش در بین اساتید و دانشجویان)

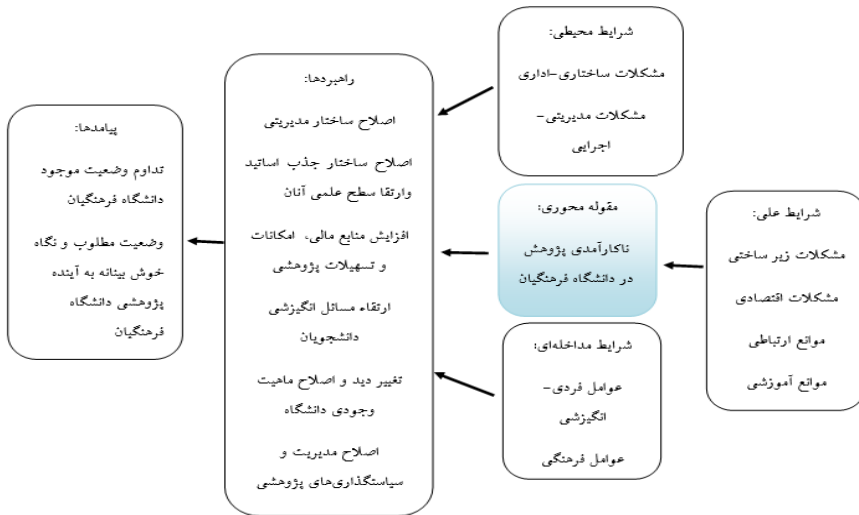
۶) **پی‌آمدها:** مقوله‌های پی‌آمدها، نتیجه و حاصل راهبردها در مقابله با پدیده یا جهت اداره و کنترل پدیده هستند (استراس و کوربین، ۱۹۹۰، ترجمه محمدی، ۱۳۹۰؛ ۱۰۷). در این پژوهش دو مقوله که یکی در صورت تداوم وضعیت موجود دانشگاه فرهنگیان و دیگری در نظر گرفتن وضعیت مطلوب و نگاه خوش‌بینانه به آینده پژوهشی دانشگاه فرهنگیان با توجه به رفع موانع و مشکلات است. که اگر چنانچه وضعیت موجود تداوم یابد دانشگاه فرهنگیان به دانشگاهی آموزش محور تبدیل خواهد شد. و اگر وضعیت مطلوب با رفع موانع موجود را در نظر داشته باشیم می‌تواند پیامدهای مطلوبی هم‌چون: "ارتقا سواد پژوهشی؛ تربیت دانشجو معلمان فکور، پژوهشگر و کاراندیش؛ تلفیق آموزش و پژوهش در کنار یکدیگر؛ ارتقا کارایی و اثربخشی دانشگاه؛ آینده موفق دانشگاه در حوزه فعالیت‌های پژوهشی در سطح ملی و بین‌المللی؛ تربیت موفق نسل‌های آینده و برون‌دادهای سودمند و تبدیل به دانشگاه واقعی شدن" را در پی داشته باشد.

۳. کدگذاری انتخابی

در این مرحله از کدگذاری، نظریه‌پرداز داده بنیاد، یک نظریه از روابط فی‌مابین مقوله‌های موجود در مدل کدگذاری محوری به نگارش در می‌آورد. در یک سطح اصلی، این نظریه شرحی انتزاعی برای فرآیندی که در پژوهش مطالعه می‌شود، ارائه می‌دهد (دانایی‌فرد و امامی، ۱۳۸۶). در واقع هدف نظریه‌پردازی بنیادی، تولید نظریه است نه توصیف صرف پدیده. برای تبدیل تحلیل داده‌ها به نظریه، مفاهیم و مقوله‌های تولیدشده به‌طور منظم به یکدیگر مربوط می‌شوند. در مرحله کدگذاری انتخابی، با ایجاد ارتباط بین گروه‌ها، آن‌ها را یک پارچه ساخته و چارچوب اولیه‌ی نظری شکل می‌گیرد. به عبارت دیگر، این مرحله، اشاره به فرایند شکل‌دهی مقوله‌های اصلی و مقوله‌های فرعی آن‌ها دارد (دانایی‌فرد، الوانی و آذر، ۱۳۸۳؛ ۱۴۸). برای انجام این کار، الگوی پارادایمی پژوهش شکل می‌گیرد (الگوی پارادایمی در قسمت مربوط به خود نشان داده خواهد شد).

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به مصاحبه‌های انجام شده و تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق، الگوی پارادایمی پژوهش به شکل نمودار ۲ ارائه می‌گردد:

نمودار شماره ۲. الگوی پارادایمی پژوهش

بارزترین شاخص بالندگی و توسعه‌یافتگی یک کشور توانایی‌های فناورانه و پژوهش‌های علمی آن کشور می‌باشد، لذا هر اقدامی برای روشن ساختن جایگاه تحقیق و موانع پیشروی آن، حائز اهمیت است و بر پژوهشگران در هر رشته علمی ضرورت دارد که نکات ضعف و کمبودهای آن را نمایان سازند (نقی‌زاده باقی، بابازاده قدیم و ثمری، ۱۳۹۴). در این راستا با توجه به الگوی پارادایمی پژوهش و ارزیابی دیدگاه پاسخگویان در ارتباط با وضعیت ناکارآمدی پژوهش در دانشگاه فرهنگیان، آنان بر این باورند که عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان و کیفیت عملکرد آنان در حوزه مذکور نارضایت‌بخش و عموماً ضعیف، نابسامان و غیرکاربردی ارزیابی شده است. در مجموع، جایگاه پژوهش در حوزه، پایین‌تر از آموزش است. البته به تازگی فعالیت‌هایی برای پررنگ کردن پژوهش در حوزه انجام شده است و الزاماتی برای اساتید و دانشجویان در نظر گرفته شده که آن‌ها را وادار به امر پژوهش می‌کند؛ این خوب است ولی نمی‌توان به این حد بسنده کرد و بایستی برنامه‌ریزی‌های دقیق‌تری برای آینده داشته باشیم. در تبیین و تفسیر دلایل عدم موفقیت دانشگاه فرهنگیان و موانع و مشکلات آن‌ها و همچنین راهبردهای حل مسائل پژوهشی این دانشگاه می‌توان به نتایج حاصل از مصاحبه‌ها و الگوی پارادایمی تحقیق اشاره داشت. این الگو بیان می‌دارد که شرایط علی که مستقیماً بر عملکرد پژوهشی این دانشگاه تأثیر گذاشته است عبارت‌اند از:

۱) **مشکلات زیرساختی:** در خصوص این مانع به‌عنوان نمونه مصاحبه‌شونده شماره ۵ اظهار می‌دارد؛ که "دانشگاه فرهنگیان در حالی دانشگاه شد که حتی فضا به اندازه کافی برای تبدیل

شدن به دانشگاه وجود نداشت، تجهیزات و حتی یک کتابخانه غنی نبود و من تا هم اکنون احساس نمی‌کنم که در یک فضای دانشگاهی مشغول به کار و تدریس هستم و بیشتر شبیه به یک مدرسه می‌مونه. هیچ‌گونه تحرک و جنب و جوشی که در دانشگاه‌های دیگه وجود داره اینجا نه در اساتید و نه در دانشجویان دیده نمیشه، اینترنت قوی برای کارهای پژوهشی وجود نداره و

بنابراین یک دانشگاه در خلاء نمی‌تواند تبدیل به دانشگاهی شود که حتی از آن انتظار عملکرد پژوهشی قوی و کارآمد نیز در این حوزه داشته باشیم و بایستی زمینه‌ها و زیرساخت‌های لازم را آماده ساخت. در خصوص دانشگاه فرهنگیان نیز که بدون توجه به این عامل پایه‌ریزی شده است بایستی تلاش کرد که حداقل در مسیر راه این موانع را از سر راه برداشت.

۲) موانع ارتباطی: فناوری اطلاعات و ارتباطات در اشکال مختلف پست الکترونیکی، پایگاه‌های اطلاعاتی، سیستم‌های ویدئو کنفرانس، اینترنت و ... با غلبه بر محدودیت‌های فضا و زمان در برقراری ارتباط، دامنه و عمق دسترسی به اطلاعات را افزایش می‌دهد و در نهایت افراد را در به اشتراک گذاشتن سریع دانش توانمند می‌سازد (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۴)؛ این در حالی است که در دانشگاه فرهنگیان اساتید و دانشجویان با محدودیت منابع علمی، ضعف در استفاده از سیستم‌های الکترونیکی و اینترنت و مواجه هستند. به‌عنوان نمونه مصاحبه شونده شماره ۲ بیان می‌کند: "دانشجویان و اساتید به دلیل عدم اطلاعات و آگاهی به میزان کافی نسبت به اینترنت و فناوری اطلاعات و ارتباطات اعتماد به نفس لازم برای استفاده از این تکنولوژی را ندارند و ترجیح می‌دهند با روش‌های سنتی و دستی کار خود را پیش ببرند و این امر کندی گردش اطلاعات در سیستم رو به وجود آورده....."

بنابراین موانع ارتباطی که شرح آن در قسمت یافته‌ها رفت از دید پاسخگویان یکی از موانع اثرگذار بر تولید علم است. درک نقش بنیادین فناوری اطلاعات و ارتباطات و سازماندهی مناسب برای استقرار زیرساخت‌های آن تضمینی مناسب برای حضور فعال و مقتدر جامعه جهانی است. نتایج تحقیق منیعی، لوکس و فراستخواه (۱۳۸۸) نشان می‌دهد کشورهایی که از نظر علمی وضعیت مطلوبی دارند دارای زیرساخت‌های مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات هستند. سیگال^۱ (۲۰۰۵)، به نقل از نوروزی و همکاران، (۱۳۹۴) هم‌چنین در تحقیق خود تجهیزات ناکافی و نارسایی در دسترسی به اطلاعات را از علل عقب افتادگی علمی بیان می‌کند.

۳) مشکلات اقتصادی: مشکلات و موانع اقتصادی هم‌چون فقدان حمایت‌های مالی، پژوهانه‌ها و از دیگر مواردی است که از دید نمونه‌های تحقیق عملکرد پژوهشی فرهنگیان را تحت تأثیر

قرار می‌دهد. به‌عنوان نمونه مصاحبه شونده شماره ۱۱ عنوان می‌کند که؛ "من به‌عنوان یک پژوهشگر و از اساتید مامور که در دانشگاه فرهنگیان مشغول به کار هستم وقتی میبینم فعالیت پژوهشی من چندان اهمیتی برای کسی نداره و امتیازها و گرنت‌های پژوهشی به افرادی که رسمی هستند در دانشگاه ولو اینکه کار تحقیقاتی با کیفیتی هم انجام نمی‌دن تعلق می‌گیره و هیچ‌گونه حمایت مالی نمیشم دیگه چرا کار پژوهشی انجام بدم و سعی می‌کنم مقالاتم و فعالیت های پژوهشی خودم رو به نام دانشگاه‌های دیگه ثبت کنم". بنابراین یکی از دلایل بی‌توجهی به تحقیقات فراهم نبودن امکانات اقتصادی و رفاهی لازم برای اساتید است. اصلاح نظام تخصیص منابع مالی و ایجاد تحول در این زمینه به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای مدیریت نظام آموزش عالی و یکی از مهم‌ترین راه‌حل‌ها در جهت سیاست‌گذاری توصیه شده، بنابراین در جهت بهبود عملکرد آموزش عالی نیز بکارگیری ساز و کارهای مناسب تخصیص منابع مالی راه حل مؤثر و مفیدی تلقی می‌شود. ساز و کارهای تخصیص منابع مالی به طور مستقیم و غیرمستقیم بر نظام آموزش عالی تأثیر می‌گذارند. بدین معنا که از آن حیث که منجر به ایجاد انگیزه برای اعضاء هیات علمی در جهت تفوق در عرصه رقابت و افزایش کیفیت پژوهشی می‌شوند، تأثیر مستقیم بر نظام آموزشی داشته و از آن منظر که ابزار مهمی در جهت سیاست‌گذاری‌های پژوهشی، اصلاح ساختار پژوهشی در جهت پاسخگویی، ارتقاء کارآیی، کاهش بی‌عدالتی و در نهایت تأمین نیازهای جامعه می‌شوند، تأثیر غیرمستقیم بر نظام آموزش عالی دارند (قهرمانی و همکاران، ۱۳۹۱).

۴) **موانع آموزشی:** موانع آموزشی از دیگر شرایط علی است که بر کارآمدی و عملکرد پژوهشی دانشگاه فرهنگیان اثرگذار می‌باشد. در این خصوص به‌عنوان نمونه مصاحبه شونده شماره ۱۵ اظهار می‌دارد که؛ "اساتید رسمی که برای درس روش تحقیق و آمار برای تدریس به ما دانشجویان در نظر گرفته شده است اساتیدی هستند که در این زمینه تخصص و توانایی لازم رو ندارن و خوب درس نمیدن و زمانی که سؤال پژوهشی داشته باشیم نمیتونن به خوبی به سؤال ما جواب بدن و خود اساتید ضعیف هستن و چیزی رو به ما یاد نمیدن از طرف دیگه آنقدر سیلابس و برنامه درسی به صورت فشرده هستش که ما فقط وقت میکنیم همین درسا رو پاس کنیم و...."

بنابراین در این راستا می‌توان گفت؛ یکی از شیوه‌هایی که براساس آن نظام آموزشی می‌تواند در پیشرفت و تولید علم، نقش محوری بر عهده گیرد تأکید بر پژوهش محوری به جای حافظه پروری و مدرک‌گرایی با حفظ توازن لازم و منطقی بین فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی است. بکارگیری فنون علمی و خلاقانه در روش‌های تعلیم و تربیت و تدوین متون درسی و ترویج

پژوهش محور کردن آموزش که در نقشه جامع علمی کشور (۱۳۸۹) به آن اشاره شده می‌تواند مؤید نقش خلاقیت و پژوهش محوری در راستای تولید علم باشد.

مدهوشی و نیازی (۱۳۸۸)، سیگال (۲۰۰۵) و کمیته شناسایی موانع تحقیق و نوآوری (۱۳۸۲) در تحقیقات خود به مواردی چون آموزش محوری سیستم تعلیم و تربیت کشور، تأکید بر تدریس به جای تحقیق، تأکید نظام آموزشی بر یاددهی به جای یادگیری و تجهیزات ناکافی اشاره دارند؛ چیزی که براساس نتایج تحقیق حاضر در دانشگاه فرهنگیان حاکم است. بنابراین اگر نظام آموزشی در کشور بخواهد به جایگاه واقعی خود در تولید علم و فناوری دست یابد باید به سمتی حرکت نماید که به جای انتقال صرف دانش به ترویج خلاقیت و نوآوری بپردازد و بازنگری مستمر و روزآمد رشته‌ها و واحدهای درسی دانشگاهی از لوازم و ضرورت‌های یک نظام علمی پویا باشد. لذا تربیت دانش‌آموزان و دانشجویانی که ضمن برخورداری از فضایل اخلاقی، تربیت دینی و اجتماعی، متناسب با استعدادها، توانایی‌ها و قابلیت‌های خود رشد کرده و برخوردار از تفکر خلاق و نقادانه، روحیه علمی، کاوشگری و نوآوری باشند به نظر بایستی مهم‌ترین هدف نظام آموزشی باشد.

علاوه بر شرایط علی بایستی توجه داشت که شرایط محیطی و مداخله‌ای بر راهبردهای ارائه شده در مدل تأثیرگذار خواهند بود که این عوامل عبارت‌اند از:

۵) **مشکلات ساختاری - اداری:** موانع و مشکلات ساختاری - اداری از جمله عوامل محیطی هستند که بر راهبردها اثر می‌گذارند؛ همچون فقدان یا فعال نبودن بخش فعالیت‌های پژوهشی مانند معاونت و شورای پژوهشی، برجسته نبودن فعالیت‌های پژوهشی در آیین‌نامه‌های دانشگاه و در این خصوص به‌عنوان نمونه، مصاحبه‌شونده شماره ۱۲ به‌عنوان کارشناس پژوهش در دانشگاه فرهنگیان چنین اظهار می‌کند که؛ "آیین‌نامه‌های پژوهشی منعطف نیستند و فضا را باز نمی‌گذارند تا هر کسی توانایی پژوهشی دارد آن‌ها هم خودشان را نشان دهند. در این آیین‌نامه‌ها جایی برای اساتید مأمور و حتی کارشناسان در پردیس‌ها که توان پژوهشی قوی دارند نیست. اعضای هیأت علمی ناتوان در امر پژوهش نسبت به کارشناسان پژوهش که تخصص و توانایی لازم و کافی را دارند برتر شناخته می‌شوند کاش سمت‌ها را به‌عنوان یک مانع بردارند تا کسانی که توانایی و تخصص در امر پژوهش دارند بتوانند خودی نشان دهند". بنابراین با وجود چنین موانعی از بعد ساختاری و اداری دانشگاه بایستی با بازبینی و اصلاح تسهیل ضوابط اداری، آیین‌نامه‌های پژوهشی و هم‌چنین رفع موانع اداری-ساختاری دست و پا گیر، حضور پژوهشگران و اساتید و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان را در عرصه پژوهش تسهیل و زمینه‌های کاری، انگیزشی و حرفه‌ای قوی‌تری برای ترویج و بهبود فعالیت‌های پژوهشی افراد فراهم نمایند.

۶) **عوامل مدیریتی-اجرایی:** عوامل مدیریتی-اجرایی نیز از دیگر عوامل محیطی اثرگذار بر راهبردهای تحقیق هستند. یکی از مفاهیم مربوط به مقوله مدیریتی-اجرایی تعارض در مدیریت دانشگاه بین وزارت علوم و وزارت آموزش و پرورش است به‌گونه‌ای که هنوز معلوم نیست دانشگاه فرهنگیان را آیا وزارت علوم مدیریت می‌کند و یا وزارت آموزش و پرورش، که این بلاتکلیفی در مدیریت دانشگاه بر عملکرد پژوهشی آن نیز اثر منفی داشته است. برای نمونه مصاحبه‌شونده شماره ۱۳ چنین عنوان می‌کند که: "کادر اداری و مدیریت فعالیت پژوهشی از نظر تحصیلات و تخصص صلاحیت لازم را ندارند که اگر وضعیت و تکلیف دانشگاه بالاخره مشخص می‌شد که چه کسی مدیریت آن را می‌خواهد بر عهده بگیرد امکان دارد این مشکلات برطرف شود. به نظر من اگر دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان یک دانشگاه شناخته شده است پس باید وزارت آموزش و پرورش اجازه دهد تا وزارت علوم آن را اداره کند تا به دانشگاه فرهنگیان نیز مانند سایر دانشگاه‌های دولتی نگریسته شود". به هر حال، سیاستگذاری و مدیریت کلان پژوهشی کشور زمانی می‌تواند در نیل به اهداف راهبردی تولید علم و افزایش نمود تولیدات علمی در دانشگاه‌های کشور و بالاخص دانشگاه فرهنگیان امیدوار باشد که بازنگری و اصلاح مبانی مدیریت و سیاست‌گذاری کلان پژوهش در این حوزه و هم‌چنین تدوین برنامه‌های راهبردی که به جایگاه دانشگاه فرهنگیان در امر پژوهش توجه مناسبی شده باشد، در دستور کار خود قرار داده و در نیل به اهداف آن اهتمام ورزد.

عوامل فردی- انگیزشی: موانع فردی از جمله مشکلاتی است که به مقوله شرایط مداخله‌ای (واسطه‌ای) بر می‌گردد و بر راهبردها تأثیر می‌گذارد. یکی از آفات و موانع توسعه علمی و رسیدن به سطح تولید علم، فقدان روحیه علمی و انگیزه در پژوهشگران است که از جمله عوامل بسیار مهم در پژوهش محسوب می‌شود. این عوامل، هم متأثر از خود فرد و هم محیط پیرامونی فرد (شرایط اجتماعی و فرهنگی) می‌باشند. شرایط محیط پیرامونی می‌تواند اثرات مختلفی را بر روی محقق داشته باشد که در قالب بی‌تفاوتی، یأس و افسردگی و یا تحکیم اراده جهت انجام تحقیق و پژوهش نمود می‌یابد. آنچه مسلم است شخصیت فرد و شرایط و هنجارهای جامعه که ارتباط متقابل با یکدیگر دارند بر انگیزه و روحیه فرد، موضع‌گیری‌هایش و نوع مواجهه او در انجام تحقیق و رقابت علمی اثرگذار هستند. به‌گونه‌ای که فقدان دانش، نگرش، مهارت‌ها، قابلیت‌ها و زمینه‌ها و علائق شخصی خود اساتید و پژوهشگران به راحتی کارکرد سایر عوامل و فعالان این عرصه را خنثی می‌نماید. هداوند^۱ (۲۰۰۴) نیز کمبود انگیزه را یکی از موانع موجود در توسعه علمی کشور می‌داند (نقل از نوروزی و همکاران، ۱۳۹۴). بنابراین در این راستا مصاحبه

شوندگان شماره ۱۶، ۱۷، ۱۸ و ۱۹ این چنین اظهار داشتند؛ "وقتی که به لحاظ آیین‌نامه‌ای منع قانونی برای ادامه تحصیل ما دانشجویان تا سه سال بعد از فارغ‌التحصیلی از مقطع کارشناسی وجود دارد و نمی‌تونیم ادامه تحصیل بدیم و از طرف دیگه فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی هم‌چون کلاس‌ها و آموزش‌های ضمن خدمت امتیازهای بیشتری برای ما داره چرا وقت خودمون رو صرف فعالیت‌های پژوهشی کنیم و فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی برای مقطع کارشناسی کفایت می‌کنه".

عوامل فرهنگی: عوامل فرهنگی نیز از جمله موانعی است که به مقوله شرایط مداخله‌ای (واسطه‌ای) مربوط می‌شود. ایجاد بسترها و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی مناسب می‌تواند به عنوان یکی از عناصر اصلی افزایش توان تولید علم دانشگاه فرهنگیان و کشور قلمداد شود. هم‌چنان که توجه به علم و تبدیل آن به یکی از گفتمان‌های اصلی جامعه و ایجاد فضای مساعد برای شکوفایی و تولید علم و فناوری، توسعه فرهنگ مطالعه، تتبع و تحقیق، و ارتقا آگاهی‌های علمی عمومی در ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و ... اختصاص بخش مهمی از برنامه های رسانه ملی به موضوعات علمی و فناوری به زبانی ساده و قابل فهم در نقشه جامع علمی کشور مورد تأکید قرار گرفته است (نقشه جامع علمی کشور، ۱۳۸۹). بنابراین ضعف روحیه و اخلاق جستجوگری و پرسشگری در فرهنگ عمومی دانشگاه فرهنگیان از نقاط ضعف فرهنگ علمی و پژوهشی آن است. بدین جهت نیاز به رویکردی نظام یافته می‌باشد تا نظر اجتماع فرهنگیان را در مورد نقش تحقیق و محقق در رشد و توسعه دانشگاه و به تبع رشد کشور مبنی بر این که علم و دستاوردهای آن بیش از هر زمان دیگری به افزایش استقلال، توسعه و خودکفایی کشور، افزایش ثروت و ایجاد فرصت‌های شغلی و می‌انجامد تأمین و ارتقا دهیم. بنابراین یکی از سیاست‌ها و خط‌مشی‌های دولت در راستای تولید علم و دانش می‌تواند تحکیم و پیوند علم و جامعه، گسترش فرهنگ علمی، آموزش و ترویج ارزش‌های مربوط به علم باشد.

در نهایت نتیجه پژوهش حاضر با توجه به الگوی پارادایمی تحقیق استراتژی‌ها و راهکارهایی هم‌چون؛ اصلاح ساختار مدیریتی-اصلاح ساختار جذب اساتید و ارتقا سطح علمی آنان-افزایش منابع مالی، امکانات و تسهیلات پژوهشی-توجه و ارتقای مسائل انگیزشی دانشجویان- تغییر دید و اصلاح ماهیت وجودی دانشگاه- اصلاح مدیریت و سیاست‌گذاری‌های پژوهشی را که هر یک از مفاهیم این مقوله‌های اصلی در بخش یافته‌ها شرح آن‌ها رفت، به‌عنوان راه برون‌رفت از موانع و مشکلات پژوهشی که حاکم بر دانشگاه فرهنگیان است ارائه می‌کند؛ که در نتیجه بکارگیری و اعمال این راهبردها پیامدهای مطلوبی نظیر؛ ارتقا سواد پژوهشی؛ تربیت دانشجو معلمان فکور، پژوهشگر و کاراندیش؛ تلفیق آموزش و پژوهش در کنار یکدیگر؛ ارتقا کارآیی و اثربخشی دانشگاه؛ آینده موفق دانشگاه در حوزه فعالیت‌های پژوهشی در سطح ملی و بین‌المللی؛ تربیت

موفق نسل‌های آینده و برون‌دادهای سودمند و تبدیل به دانشگاه واقعی شدن را عاید دانشگاه فرهنگیان می‌سازد.

به‌طور کلی هم‌چنان که نتایج تحقیق حاضر نشان داد اگر خواهان کارآمدی پژوهش و ارتقاء سطح کمی و کیفی فعالیت‌های علمی و پژوهشی در دانشگاه فرهنگیان هستیم این امر مستلزم توجه به نقش عوامل و بازیگرهای اثرگذار متعددی است که در قالب پارادایم و مدل مفهومی تحقیق به آن اشاره شد. خلاصه این که رشد تولیدات علمی و تقویت عملکرد پژوهشی اساتید، دانشجویان و پژوهشگران دانشگاه فرهنگیان هم در گرو آسیب‌شناسی عوامل مؤثر بر ناکارآمدی پژوهش در حوزه مورد بحث و هم مستلزم استقرار بسترهای سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری متناسب با شأن و جایگاه پژوهش در دانشگاه فرهنگیان است که از دید صاحب‌نظران در مجامع تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی آموزش عالی کشور مغفول مانده است.

منابع

- Abedi, A. (2004). Study the barriers and problems of research findings and provide appropriate solutions. *Amozeh Journal*. N 24, pp: 58-48. (in Persian).
- Abdolkhani, A. Safai Movahed, S. (2014). Work & Technology Teacher Training curricula at Farhangyan University as Null Curriculum. *Journal of Higher Education Curriculum Studies*. Vol 5, N 9, pp: 89-74.
- Abramo, G. D'Angelo, C. A. Grilli, L. (2015) Funnel plots for visualizing uncertainty in the research performance of institutions. *Journal of Informetrics*. Vol 9, N 4, pp: 954-961.
- Anbari, Z. Jamshidifar, A. Setareh, M. (2005) The viewpoints of faculty members about research activities problems in Arak University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. Vol 5, N 2. pp: 196-198.
- Azizi, N. (2013) A Study of Ways to Improve Research Performance of Humanities Faculty Members. *Strategy for Culture*. 21: 7-34.
- Auranen, O. (2007) *how do organizational factors and social capital affect research performance in changing academic settings?* Review of the literature. Annual Conference, 30 August - 1 September 2007, Dublin, Ireland: The Research Mission of the University.
- Bahcekapili, E., Bahcekapili, T., Fis Erumit, S., Goktas, Y and Sozbilir, M. (2013). The Factors Affecting Definition of Research Problems in Educational Technology Researches. *Educational Sciences: Theory and Practice*, Vol 13. N 4. pp: 2330-2335.
- Ciriaci, D. Muscio, A. (2014). University Choice, Research Quality and Graduates' Employability: Evidence from Italian National Survey Data. *European Educational Research Journal*. Vol 13, N 1, pp:199-219.
- Danaeefard, H. Imami, S.M.(2007) Qualitative research strategies: reflection on grounded theory. *Management thought*. Vol 1, N 2, pp: 69-97.
- Danaeefard, H. Alvani, S.M. Azar, A. (2011) *Qualitative research methodology in management: a comprehensive approach*. Tehran: Saffar Publications.
- Darabi S, Koohpaie A, Yosefi M, Komali T, Ahmari Tehran M, Rahmani M. (2009) The Study of the Magnitude of the Research Problems before and after the Administrative and Management Interventions from the Faculty Members and Researchers' Viewpoint at Qom University of Medical Sciences , Qom, Iran, during 2004-2008. *Qom University of Medical Sciences Journal*. Vol 3, N 3, pp: 37-44.

- Ebrahimi, S., Hayati, Z.(2008). The quality and quantity of science in Iranian universities. *Quarterly Journal of New Thoughts on Education*, Vol 4 , N 3, pp: 105-126.
- Eisend, M . Schmidt, S. (2014). The influence of knowledge-based resources and business scholars' internationalization strategies on research performance. *Research Policy*.Vol 43, N 1, pp: 48–59.
- Ekgapoom, J., Vantipa, R and Anthony, C. (2012). Pre-Service Science Teachers' Understandings of Classroom Research and the Problems in Conducting Classroom Research Projects. *Online Submission, US-China Education Review*. Vol 1, pp:112-120.
- Ekrem, B . Tugba, B. (2013) The Factors Affecting Definition of Research Problems in Educational Technology Researches. *Educational Sciences: Theory and Practice*, Vol 13, N 4, pp: 2330-2335.
- Faely, S. Pezeshki Rad, G. Chizari, M. (2007) The Survey of Effective Factors on Students' Contribution in Research Activities and Scientific Production. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*. Vol 12, N 4, pp: 93-124.
- Farahi Bazanjani, B. Mohammadi, A. Hasirchi, A. (2011) A Model for the Development and Improvement of the Managers and Commanders of Sepah from the Viewpoint of the Supreme Leader (Derived from Doctorate Dissertation). *Journal of research in human resources management*. Vol 2, N 3, pp: 1-28.
- Faraji Ermaki, A. Arasteh, H.R. Farsatkah, M. (2012) Developing a Model for Increasing Research Productivity of University Faculty Member: a Case Study of Shahid Beheshti University. *Biennial Journal of Management and Planning in Educational Systems*. Vol 5, N 8, pp: 95-117.
- Gazni, A (2014). *Iran ranks first in science production in Islamic countries*. Available on the: www.isc.gov.ir.
- Ghahramani, M. Abolghasmi, M. Arefi, M. Atashak, M. (2012) Improving Effectiveness of Research Grants At Shahid Beheshti University. *Biennial Journal of Management and Planning in Educational Systems*. Vol 5, N 8, pp:28-43.
- Gharakhanlou, R. Agha'ali Nezhad, H. (2002). Identifying Barriers and Research Problems in Physical Education and Sport Sciences. *Research in Sport Sciences*, No 1, pp: 5-30.
- Gilmore, J. Vieyra, M. Timmerman, B. Feldon, D. Maher, M. (2015) The Relationship between Undergraduate Research Participation and Subsequent Research Performance of Early Career STEM Graduate Students. *Journal of Higher Education*, Vol 86, N 6, pp: 834-863.
- Hadjinicola, G.C . Soteriou, A.C. (2006). “Factors Affecting the Research Productivity of Operations Management Groups: An Empirical Study, *Journal of Applied Mathematics and Decision Sciences*, Vol 10, pp:1-16.
- Hajisalehi,E. Soltani, R. Sharifirad, G. (2014) Research barriers from the viewpoint of faculty members Isfahan University of Medical Sciences. *Journal Health System Research*. Vol 10, N 1, pp: 98-105.
- Hasrati M. (2005) Academic Writing in Iranian University: The Lost Ring of the Chain. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*. Vol 11, N 1, pp:103-138.
- Jun, Z. (2012). Problems Teachers Face When Doing Action Research and Finding Possible Solutions: Three Cases. *Chinese Education and Society*, Vol 45, N 4, pp: 68-80.
- Keramati, M.R. (2009) Relationship between the faculty member's satisfaction with the university research system and their research motive. *Biennial Journal of Management and Planning in Educational Systems*. Vol 1, N 2, pp: 35-41.
- Karimiyan, Z. Sabaghyan, Z. Saleh Sadeg Pour, B. (2011). The obstacles and challenges Research and Production Science at the University of Medical Sciences. *Journal of Iranian Higher Education*. Vol 3, N 4, pp: 35-63.

- Identification committee barriers to research and innovation (2003) Identify barriers to research and innovation in the country. *Rahyafi Journal*. Vol 31, pp: 95-103.
- Islamic World Science Citation Center (2013). *List ranking of universities and research institutions in Iran in 2013*.
- Madhoushi, M. Neyazi., I (2009) Evaluation of Higher education and science production in the member countries of the Organization of Islamic Cooperation (OIC). *Management in the Islamic University*. Vol 13, N 4, pp: 173-206.
- Maniee R, Lucas C, Farasatkah M. (2009). The Relation between “Information and Communication Technology” and Science Development by Cognitive Map. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*. Vol 15, N 1, pp:73-97.
- Mehrmohammadi, M. (2012) *Message to the Congress of Birjand*. Birjand: the four tree Publications.
- Naghizadeh Baghi, A. Khanbabazadeh Ghadim, M. Samari, E. (2015) Survey of Barriers and Research Problems from the Viewpoint of Faculty Members of Ardabil University of Medical Sciences. *Journal Ardabil University of Medical Sciences*. Vol 15, N 3, pp: 255-264.
- Norouzi, A. Aboulghasemi, M. Ghhramani. M (2012) Sciences creating strategy based on organizational structures and management style for Higher Education. *Journal of Strategic Management Studies*. Vol 12, pp: 123-143.
- Norouzi, A. Aboulghasemi, M. Ghhramani. M. (2014) Exploring Barriers to Science Production from the Viewpoint of Shahid Beheshti University Faculty Members. *Quarterly Journal of New Approaches in Educational Administration*. Vol 22, pp: 77-108.
- Rabbani Khorasgani, A. Ghasemi, V. Rabbani, R. Adibi Sadeh, M. Ofoghi, N. (2011) A sociological Analysis on the Modes of Science Production. *Iran Cultural Research Journal*. Vol 4, N 4, pp: 117-158.
- Ronald, LJ. (2013). Developing a Dissertation Research Problem: A Guide for Doctoral Students in Human Resource Development and Adult Education. *New Horizons in Adult Education & Human Resource Development*, Vol 25, N 3, pp: 103-117.
- Salazar-Clemeña, R.M., & Almonte-Acosta, S.A. (2007). *Developing Research Culture in Philippine Higher Education Institutions: Perspectives of University Faculty*. Paper presented at the Competition, Cooperation and Change in the Academic Profession: Shaping Higher Education's Contribution to Knowledge and Research.
- Salem Safi, R. AshrefRazaee, N. Sheikhi, N. Khosh Kalam, M. Makhdoomi, K. Nabilo, B. (2010). Investigation of studying styles of urmia Medical science university's students. *Journal of Urmia Nursing And Midwifery Faculty*. Vol 8 , N 2, pp: 75-82.
- Sobhaninejad, M, Afshar, A. (2008) Explained components quality Survey Higher Education. *The Knowledge studies in the Islamic University* . Vol 40, pp:65-82.
- Sotodeh Asl N, Ghorbani R, Rashidy-Pour A. (2014) Viewpoints of faculty members of Semnan University of Medical Sciences about research barriers . *Koomesh Journal*. Vol 16, N 1, pp:1-7.
- Statute of the Farhangiyani University. (2011) Supreme Council of the Cultural Revolution.*
- Strauss, A. Corbin , J. (1990). *Basics of qualitative reseaech: grounded theory; procedures and techniques*. Translation: Buick Mohammadi. Institute for Humanities and Cultural Studies Publications.
- Supreme Council of the Cultural Revolution. (2010) *Country Comprehensive Map*. Tehran: Secretariat of the Supreme Council of the Cultural Revolution.
- Tasdeghi, F. Tasdeghi, M.A. (2006). *Research in Higher Educational System, Challenges and Solutions*. National Congress of Human Sciences, Tehran, Institute for Humanities and Cultural Studies.